

Ungas Gislaved

Underlagshäfte 5

INNEHÅLL

INLEDNING	3
BARN OCH UNGDOMARS NYTTJANDE AV DEN FYSISKA MILJÖN	4
EN TREDJEKLASS PLATSER I GISLAVEDS TÄTORT	5
ÅRSKURS 8:S GRUPPARBETEN OM OLIKA OMRÅDEN I GISLAVED	6
UNGDOMSKARTA ÖVER GISLAVEDS TÄTORT	8
Ungdomarnas platser i Gislaved	8
Vad är bra och dåligt med Gislaved	12
Gislaved som boendeort	15
Så vill ungdomarna förändra Gislaved	15
SAMMANFATTANDE ANALYS	16

INLEDNING

FN:s barnkonvention slår fast att barns bästa ska komma i första rummet i alla frågor som berör barn. Dessutom ges barn rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem och att då bli respekterade. Detta gäller till exempel närmiljö och lokalsamhälle. I framtagandet av underlaget till Fördjupad översiktsplan för Gislaved har därför särskild vikt lagts vid att undersöka barns och ungdomars syn på framtidens Gislaved. Av den anledningen har kontakter tagits med skolorna och en klass i årskurs 3 och två klasser i årskurs 8 har arbetat med fördjupningsuppgifter.

En enkät har också genomförts med drygt 200 elever på högstadiet och gymnasiet. Eleverna har på en karta ritat ut var de brukar gå och cykla och angett platser de brukar vistas på, tycker om eller inte tycker om. Eleverna har också svarat på ett antal frågor om vad de tycker om Gislaved och hur de tror att Gislaved kan bli bättre i framtiden. Elevernas svar finns dokumenterade i ”Ungdomskarta över Gislaveds tätort, en enkätundersökning av ungdomar i högstadiet och på gymnasiet våren 2008”. Elevernas svar sammanfattas i detta häfte.

En undersökning har även gjorts av hur förskolorna använder utemiljön. Den finns redovisad i underlagshäftet ”Bo och leva”.

BARN OCH UNGDOMARS NYTTJANDE AV DEN FYSISKA MILJÖN

Barn under 12 år är mer beroende av den fysiska miljön än vuxna. Detta beror på att deras interaktion med omvärlden sker via aktiviteter och handlingar snarare än tankar. Genom rörelselekar uppfattar de sin omvärld. Efter 12 års ålder får ungdomarnas intresse för den fysiska omvärlden en allt tydligare social prägel.

Barns självständiga rörlighet anses börja i åtta- nioårsåldern. För barn och unga blir kollektivtrafiken och gång- och cykelvägarnas placering samt dess utformning viktiga för deras möjlighet till en självständig rörelse.

Barn och ungdomar är grupper som enligt statistiken är mest utsatta i trafiken. De går eller cyklar mer än vuxna, och oskyddade trafikanter har betydligt sämre trafiksäkerhet än de skyddade.

En av de mest omfattande internationella studierna av barn och ungas fysiska miljöer är Unescos "Growing Up in Cities, GUIC" (Chawla, L. 2002. Growing Up in an Urbanising World). De medverkande barnen i GUIC-projektet var alla 10-15 år gamla. I tabellen ovan till höger presenteras några av de fysiska förhållandena som av projektet framkom som viktiga för barn.

KVALITETER OCH BRISTER ENLIGT BARNEN I GUIC-PROJEKTET	
<i>Kvaliteter</i>	<i>Brister</i>
Gröna områden	Avsaknad av samlingsplatser
Basservice	Avsaknad av varierade aktivitetsmöjligheter
Variation av aktivitetsmöjligheter	Avsaknad av basservice
Avsaknad av fysiska faror	Tung trafik
Rörelsefrihet	Skräp
Samlings/mötesplatser	Geografisk isolering

Mats Lieberg menar att barn och ungdomar har behov av både reträttplatser och interaktionsplatser: (Lieberg, M. 1992. Att ta staden i besittning; Om ungas rum och rörelser i offentlig miljö)

Reträttplatser är sådana platser där ungdomarna kan ta eget ansvar, platser där de själva har kontroll samt gömställen, där de istället kan dra sig undan vuxna och kamrater och slipper ta ansvar. Det handlar om platser och sammanhang där de kan vara sig själva och pröva olika handlingar, beteenden och stilar.

Interaktionsplatser är sådana platser där det finns andra ungdomar eller vuxna att möta, där de fritt kan ströva omkring och visa upp sig bland människor. Typiska interaktionsmiljöer är innerstadsmiljöer, ortens centrum eller ett förortscentrum.

Trygghet och säkerhet är grundläggande behov hos barn och unga såväl som vuxna. Att känna sig trygg i sitt kvarter är viktigt för hur individen trivs.

Det betyder mycket för vår identitetsutveckling hur vår omgivning ser ut. Vår omvärld, både den fysiska omvärlden och andra människor har betydelse för oss inte bara för att den talar om för oss var vi är utan även vilka vi är .

EN TREDJEKLASS PLATSER I GISLAVEDS TÄTORT

Klass 3 b på Gullviveskolan har ritat och berättat om platser de tycker om i Gislaved och platser de inte tycker om i Gislaved. Barnen bor i Lundåkersområdet, Centrum, Trasten, Gullvivan, Karl-Johansgatan och Långgatan. En elev bor i Gyllenfors bostadsområde och en på Sörgården. Två av eleverna bor utanför Gislaveds tätort.

Favoritplatser

Barnen har ritat och berättat om en plats de tycker mycket om. Flera barn valde den egna trädgården, en plats i skogen eller en lekplats. Två av barnen valde Dalenparken. Många av platserna hade med aktiviteter att göra som att leka, träffa kompisar, spela boll eller ha picknick. Men några platser beskrevs också av barnen som fina, till exempel att där fanns fina blommor. En ovanlig plats var det nya posthuset, som en pojke beskrev som att han blev ”glad av att se alla de fina gula bilarna när han gick hem från skolan”.

Otrevliga platser

Eleverna har även ritat och berättat om en plats de inte tycker om samt kommit med förslag på hur den kunde bli bättre. Farligt och fult var återkommande ord i beskrivningarna. Många av barnen tog upp Trasten. Dels för att de upplever att det är bråkigt och känner sig rädda dels för att de tycker att det är skräpigt och fult.

Läskiga hus beskrev flera barn. Det gällde då företrädesvis obebodda hus som var förfallna. Lekplatser som är tråkiga och fula samt läskiga skogsområden beskrevs också.

Blommor, lekredskap och nedtagning av träd så att det blir ljusare beskrevs som lösningar på tråkiga lekplatser och otrevliga skogsområden. På Trasten skulle man kunna plantera blommor, sätta upp belysning, minska bråket och ändra färgen på husen. De läskiga husen kan rivas och ersättas med till exempel en park eller en lekplats.

Klass 3B:s utställning

ÅRSKURS 8:S GRUPPARBETEN OM OLIKA OMRÅDEN I GISLAVED

Årskurs 8 på Lundåkerskolan har i grupparbetsform arbetat med olika områden i Gislaved. Grupperna presenterade sina arbeten för bland annat tjänstemän från Gislaveds kommun den 29 maj. Några av de slutsatser som grupperna dragit om hur områdena ska se ut i framtiden, sammanfattas nedan.

Närmiljön och Handeln i Gislaved

- Större utbud med affärer, t.ex. ett köpcentrum med andra sorters affärer.
- Fler kiosker och småaffärer i de områdena som ligger långt från centrum.
- Små fik vid parker och allmänhetens platser.
- Bankomater på fler ställen.
- Byt ut småaffärer mot mer ungdomsvänliga.
- Sprid ut centrum. Till exempel fler affärer mot Sörgården och Henja.

Gislaveds centrum

- Centrum har blivit bättre men mer kan göras.
- Vid klockstapeln brukar folk samlas så man skulle kunna ”piffa” upp sittplatserna där.
- Fler papperskorgar.
- Fler affärer.
- Fler aktiviteter för alla åldrar.
- Underlätta för funktionshindrade.
- Bättre belysning kvällstid och väktare för att öka säkerheten.
- Musik som spelar ur högtalare på gågatan.
- Förlänga gågatan upp till Karl-Johans gatan.
- Fontän och blommor på citytorget
- Grönområde skapas runt Johan Orre skolan.

Fritid i Gislaved

- Det finns många anläggningar för sport och det är bra.
- Z är bra.
- En stor Fritidsgård i Mossarp. Där ska finnas plats för både rörelse och lugn och där ska finnas personal. Disko en gång i månaden

Henja

- En mataffär så att Henjaborna inte behöver gå så långt för att handla. Gamla konsum skulle vara en logisk plats för en ny livsmedelsaffär.
- En fritidsgård, det skulle locka ungdomar och därmed skulle det bli mer liv i Henja området. En busshållplats så att man slipper gå eller cykla till centrum
- En park vid Holmen med blommor och bänkar och en fontän.
- En fiskodling i Nissan så det nappar mer när man fiskar.
- En grillplats vid Nissan där man kan umgås, med bänkar, och papperskorgar så att inte skräpet slängs på marken.
- En gräsplan vid Gyllenforsskolan. Någon av grusplanerna skulle vara en bra plats för en gräsplan, gärna med nät på målen
- Gör om Henjavägen till huvudled. Det skulle minska olycksrisken.

Sörgården

- Renovera sporthallen med nya mål, basketkorgar, golv och redskap.
- Äventyrsbad i badhuset, eller en vattenrutsch bana och mer möjligheter till vattenlek och inte bara simning.
- Gör i ordning skolgården på Sörgårdsskolan, bland annat behövs nya basketkorgar för de som finns är trasiga.
- Renovera scoutstugan utvändigt.
- Lekplatsen vid Sörgårdsgatan behöver förbättras, till exempel nya fotbollsmål och andra leksaker.
- Det behövs fler lekplatser vid Sörgårdsskolan, för det finns nästan bara den vid Sörgårdsgatan.
- Andra önskemål är fritidsgård, affär och buss hållplatser

Gyllenforsområdet/mejeriet

- Bättre asfalt på Åbjörnsgatan.

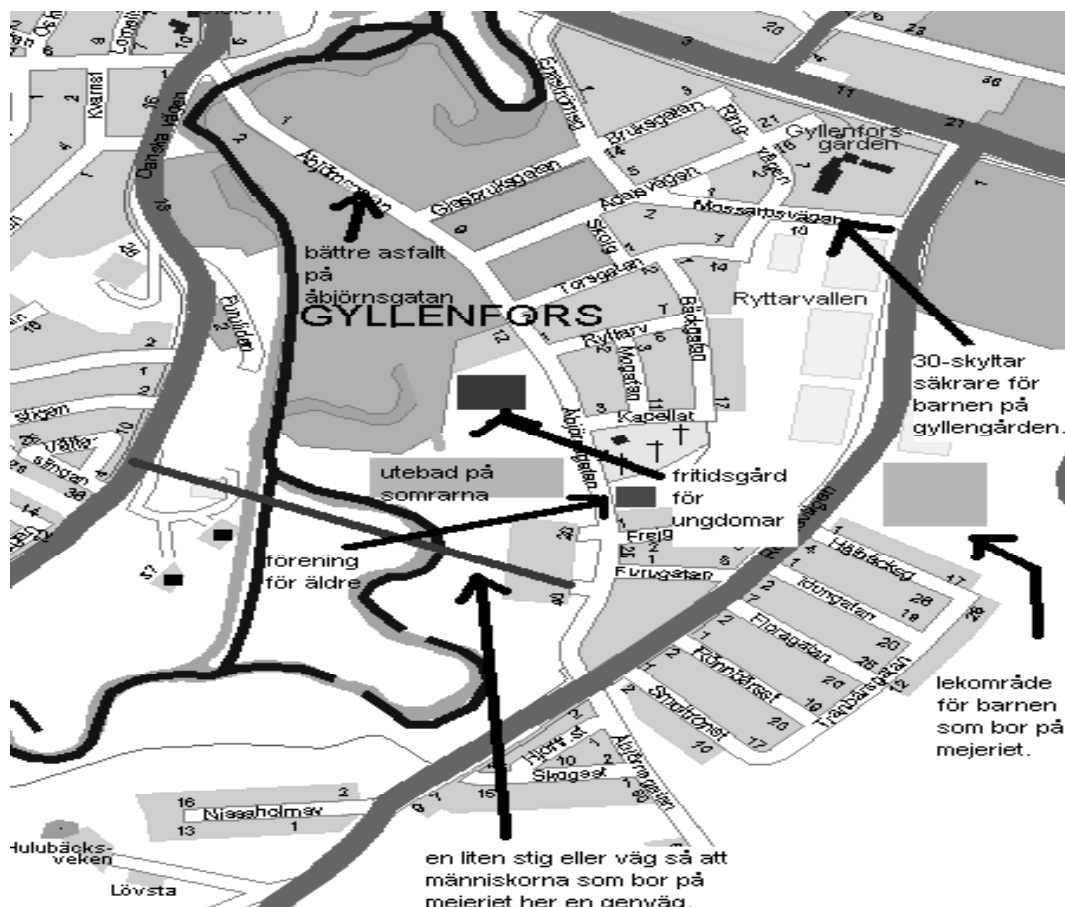

Skogen mellan Västergatan och Traststigen.

- 30-skyltar på Mossarpsvägen så det blir säkrare för barnen på förskolan gyllengården.
- Utebad på somrarna väster om Åbjörnsgratan.
- En gångväg med bro över Nissan söder om Åbjörnsgratan.
- En fritidsgård för ungdomar.
- Lekområde för barnen vid Ryttrarvallen.

Trasten

- Förbättra lekplatserna på Trasten
- Gör om fotbollsplanen vid Gullvivan från asfalt till gräs.
- Bygg ett nytt stängsel istället för det trasiga vid höns huset.
- Den lilla skogen mellan Västergatan och Trasten borde tas bort och istället ersättas med en lekplats eller park.
- Fräscha upp Trasten (måla om och reparera)

Förslag från gruppen som arbetat med Gyllenfors

UNGDOMSKARTA ÖVER GISLAVEDS TÄTORT

Den enkät som delats ut till högstadie- och gymnasieelever har sammanställts i en ungdomskarta.

Ungdomarnas platser i Gislaved

Vilka platser som är viktiga för ungdomar och hur de rör sig i Gislaved är viktig information i planeringen av förändringar i Gislaved.

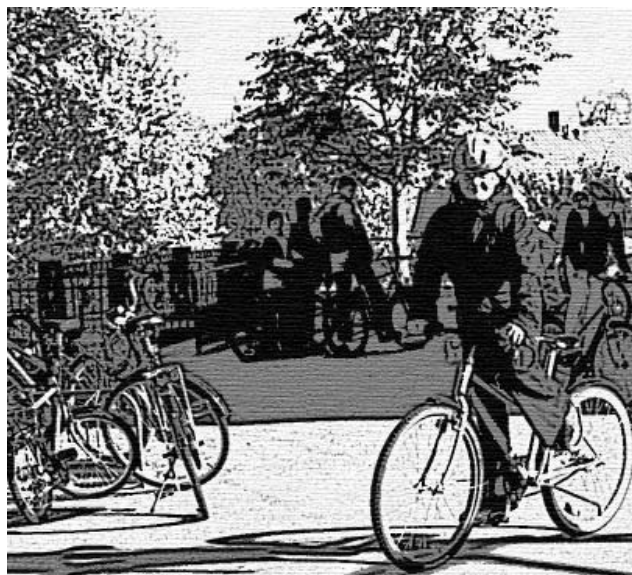
De allra flesta av de svarande går (36 %), cyklar (39 %) eller åker buss (28%) till skolan, medan 17 % åker bil och 5 % kör moped till skolan.

FLEST SVARANDE GÅR ELLER CYKLAR PÅ FÖLJANDE GATOR		
Apelgatan	Gågatan	Regeringsgatan
Anderstorpsvägen	Köpmansgatan	Storgatan
Danska vägen	Nygatan	Södergatan
Gröna vägen	Reftelevägen	

I enkäten ombads de svarande att markera ut platser där de brukar vistas utomhus samt platser där de brukar träffa sina kompisar. Dessa platser sammanfaller till stor del.

DE PLATSER DÄR FLEST SVARANDE HAR ANGETT ATT DE BRUKAR TRÄFFA SINA KOMPISAR OCH VISTAS UTMOMHUS ÄR:
Lundåkerskolan och i något mindre omfattning gymnasiet.
Sportanläggningarna
Gågatan och de ställen som är lokaliserade utmed gågatan samt även Stora torget och Torgparken samt biografen Folkan.
Dalenparken
Ica Kvantum
Det egna hemmet

Många av de svarande har även markerat busshållplatsen och i viss mån andra grönområden som Holmen, reningsverksdammarna och skogsområdet bakom simhallen som platser där de vistas utomhus men inte som platser där de träffar sina

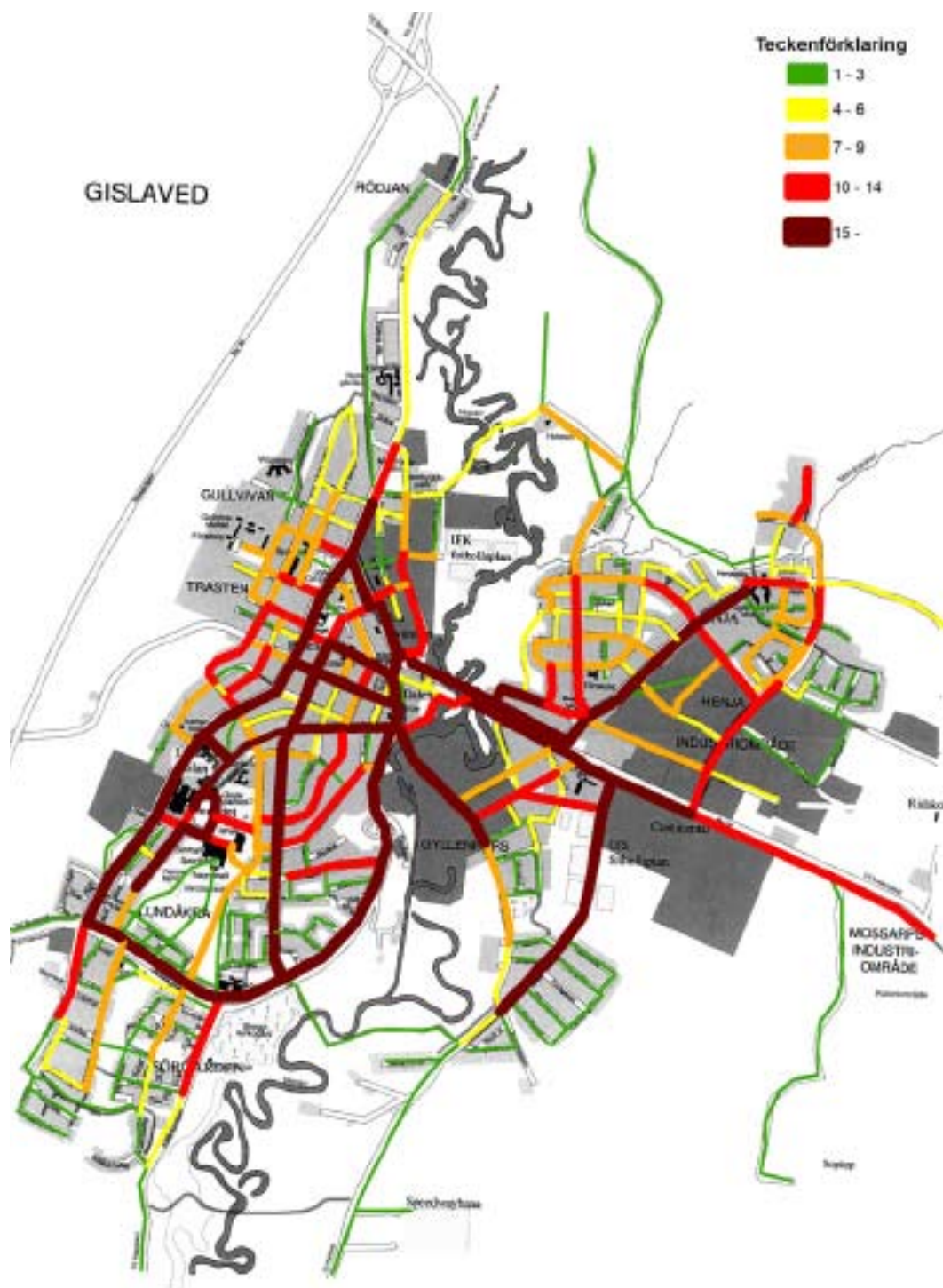

kompisar.

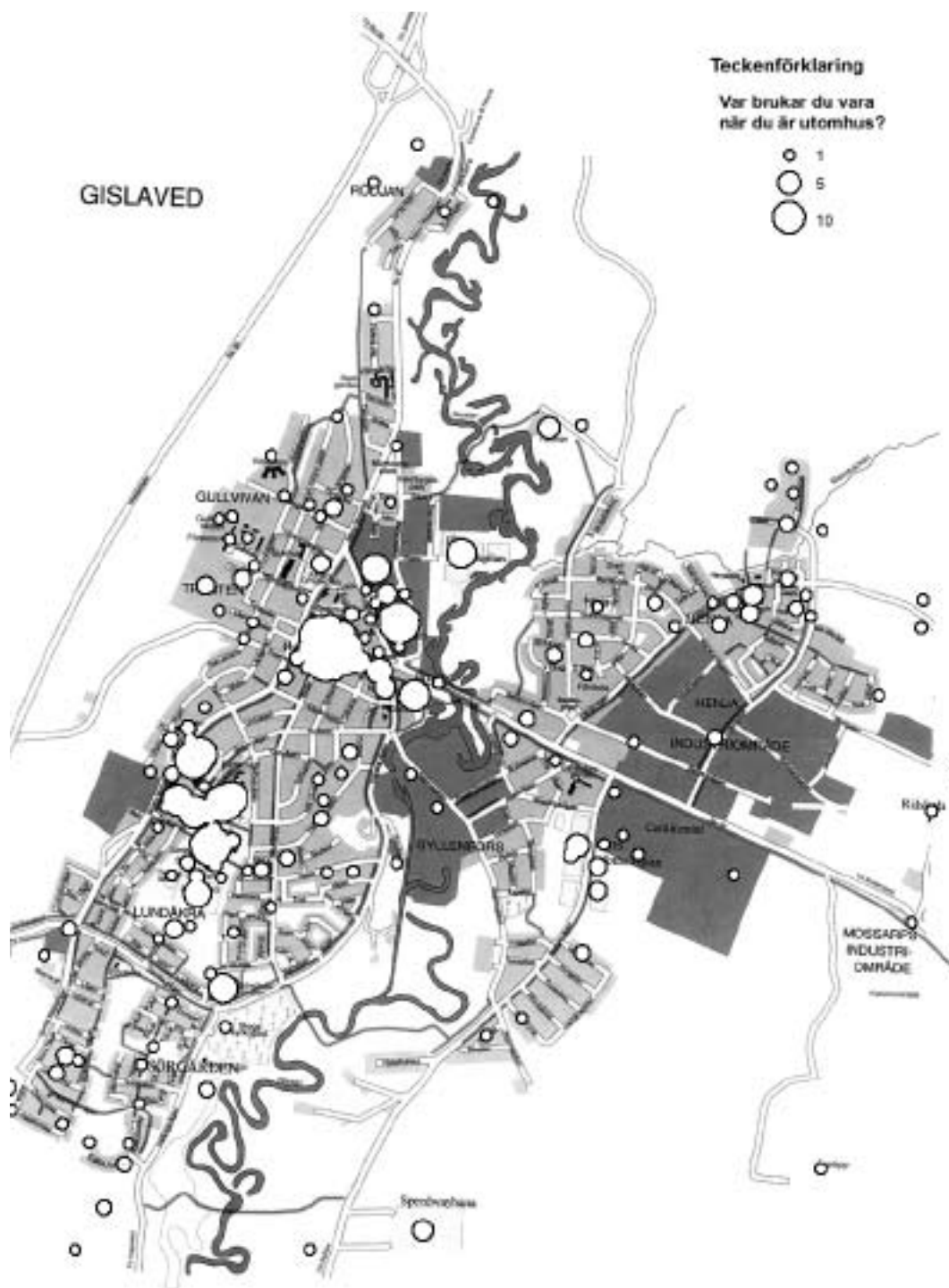
I enkäten efterfrågades om de svarande utövade någon av ett antal givna fritidsaktiviteter. Den allra vanligaste fritidsaktiviteten är fotboll som 13 % av tjejerna och 42 % av killarna angett. De näst vanligaste sporterna är skytte (7 % av tjejerna och 19 % av killarna), innebandy (5 % av tjejerna och 11 % av killarna) samt simning (7 % av tjejerna och 13 % av killarna).

Av de svarande har 33 % angett att de saknar platser att utöva sina fritidsintressen på och 44 % har svarat att de saknar en plats att träffa sina kompisar på.

Bland dem som har angivit att de saknar en plats att träffa sina kompisar på vill de flesta ha någon form av fritidsgård (17 personer). Antingen vill de ha fler fritidsgårdar eller så vill de att fritidsgården Z utvecklas. Någon form av fik på fritidsgården är det också många som efterfrågar. Det är även 6 elever som har svarat att de vill ha ett café till, ett som är kvällsöppet. Av svaren handlar 11 om olika typer av sportanläggningar.

Antal svarande som har markerat ut att de brukar gå eller cykla på olika vägar i Gislaveds tätort.

Platser där de svarande brukar vistas utomhus.

Vad är bra och dåligt med Gislaved

Det finns två områden som många av de svarande angav att de tyckte om. Det ena utgörs av ett stråk längs gågatan som börjar vid Konsum och klockstapeln och slutar vid Folkets hus och bion. Det andra området motsvarar Gisleområdet med sporthall, ishall och simhall tillsammans med Gisleparken och skolområdena. Även andra idrottsplatser än de på Gisleområdet, som fotbollsplanerna för GIS och IFK, speedwaybanan och ridskolan, samt Dalenparken och Holmen är områden som många uppskattar. Många av de svarande har även märkt ut sitt hem som en av de platser de tycker mycket om.

Ungdomarna tillfrågades också om vad som var särskilt bra och dåligt med Gislaved genom att de fick svara på en öppen fråga.

VAD TYCKER DU ÄR SÄRSKILT BRA MED GISLAVEDS TÄTORT?
<i>De vanligast förekommande svaren</i>
Nära till allt
Affärerna
Bra platser för sportaktiviteter
Skolan
Litet/lagom stort
<i>Andra vanliga svar</i>
Dalen
Restaurangerna, caféerna
Mycket att göra
Gisleparken
Fritidsgården Z
Trevligt
Alla känner alla

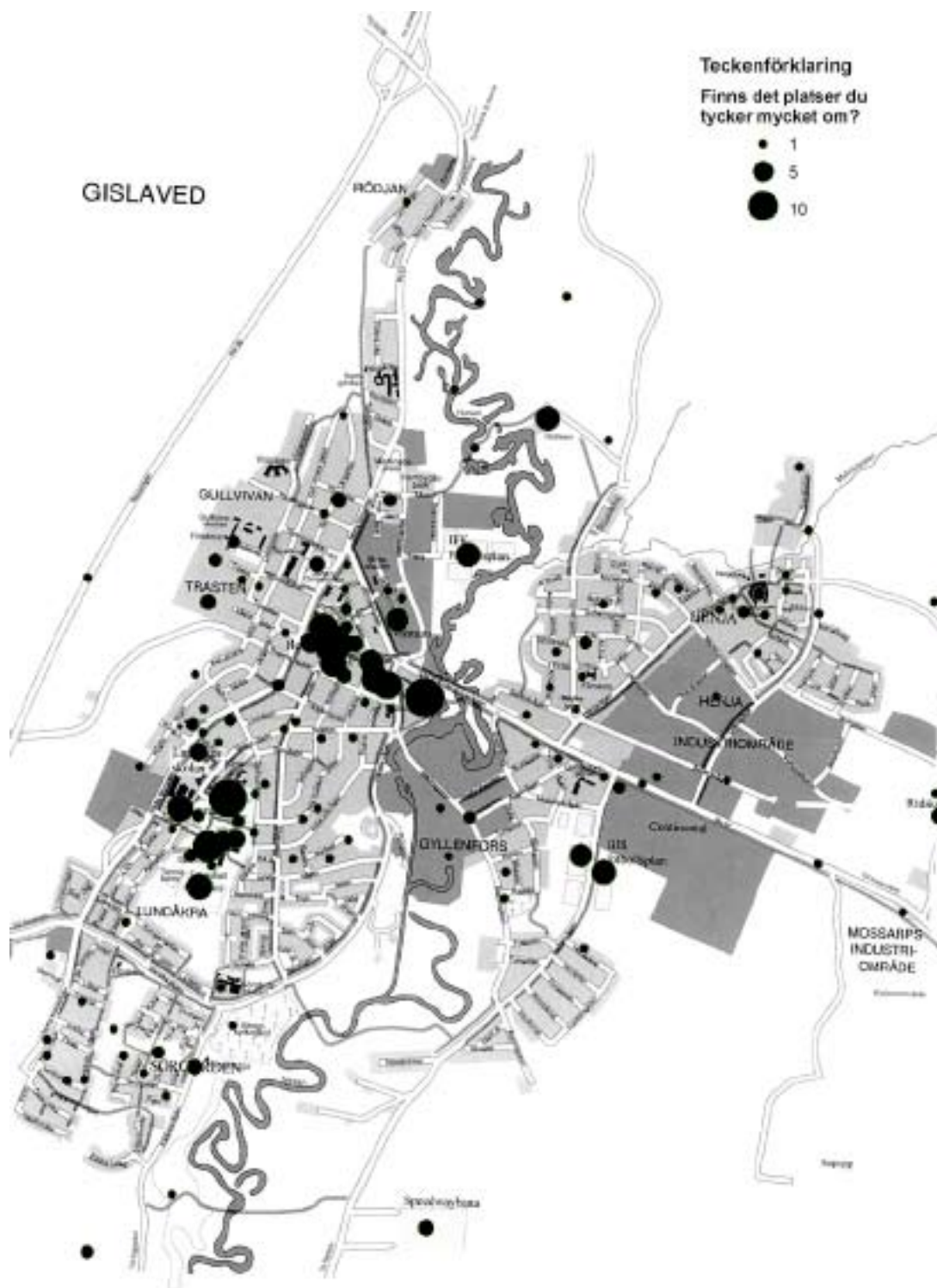
Flera av de platser som de svarande markerat på kartan att de gillar är sådana som några även markerat att de ogillar, exempelvis gågateområdet, Holmen och speedwaybanan. Även skolorna lyfts upp som platser som ogillas. Lundåkerskolan ogillas i högre grad än gymnasiet.

Två bostadsområden har större koncentrationer av utmärkta platser som ogillas: Trasten och Henja.

När ungdomarna ombads beskriva vad som är särskilt dåligt med Gislaveds tätort svarade flertalet av dem att utbudet av restauranger och affärer var för litet. Många efterfrågade ett köpcentrum och en McDonald's-restaurang. Många menade också att det finns för lite att göra.

Ett annat vanligt svar var att ingenting faktiskt är särskilt dåligt med Gislaved.

Flera av ungdomarna uppgav att de upplever en otrygghet. Bostadsområdet Trasten lyftes upp som en plats där flera av de svarande känner sig otrygga, framförallt på kvällen. Flera känner också att de är otrygga ute i trafiken, att det finns vanskliga rondeller och för få trafikljus.

Platser som de svarande tycker mycket om.

Gislaved som boendeort

I framtiden när de svarande själva får barn vill de flesta bo i en större stad (51 %). Övriga svar fördelar sig på Gislaveds tätort (16 %), annan tätort (20 %) och landsbygden (11 %). Vänner och närhet till shopping och nöjesliv är det ungdomarna prioriterar högst i ett framtida boende.

Mot bakgrunden att 70 % av de svarande tror att deras grannar trivs bra i Gislaved får man ändå anta att de tycker att Gislaved är en bra bostadsort även om de saknar storstadens aktivitetsutbud.

Så vill ungdomarna förändra Gislaved

Tre huvudteman visade sig tydligt i de svar som ungdomarna lämnade på frågan ”Om du var politiker och fick tio år på dig, vad skulle du ändra på i Gislaveds tätort?”. Det första, och allra starkaste, gick ut på att utveckla Gislaved till en attraktiv shoppingstad. Ungdomarna vill ha fler butiker, en galleria eller ett köpcentrum och de vill göra Gislaved större och finare. Ett annat mycket vanligt och mer specifikt förslag var att bygga ett äventyrsbad i simhallen.

Det tredje ämnet som ofta berördes var att de svarande saknade aktiviteter och mötesplatser för unga personer (men även där unga och vuxna kan mötas). Detta gällde framförallt under helgerna och på kvällstid. Flera ville också bygga ut fritidsgården Z eller starta nya fritidsgårdar. Den fritidsgård som lags ner i Henja saknades av flera av de svarande.

UNGDOMARNA OM BOENDE
<i>Om du fick välja var du skulle bo när du fick barn –Var skulle du då bosätta dig?</i>
51 % vill bo i en större stad. 16 % vill bo i Gislaveds tätort
<i>Vad är viktigt för dig när du väljer var du ska bo i framtiden?</i>
69 % tycker att det viktigaste är närhet till vänner. 61 % tycker att det viktigaste är nära till shopping och nöjesliv.
<i>Vad tror du att dina grannar tycker om Gislaved som boendeort?</i>
70 % tror att deras grannar trivs med att bo i Gislaved

OM DU VAR POLITIKER OCH FICK TIO ÅR PÅ DIG, VAD SKULLE DU ÄNDRA PÅ I GISLAVEDS TÄTORT?
<i>Mycket vanligt förekommande svar</i>
Skapa större möjligheter till shopping
<i>Vanligt förekommande svar</i>
Bygga ett köpcentrum
Bygga ett äventyrsbad
Skapa fler mötesplatser (för unga)
Skapa fler aktiviteter för ungdomar
Få hit fler restauranger/McDonald's
Införa fler poliser
Göra Gislaved större
Utveckla idrottsplatserna
Göra Gislaved finare/mysigare

SAMMANFATTANDE ANALYS

Av enkäten och projektarbetena kan några slutsatser dras som är viktiga att ta med sig till arbetet med fördjupad översiktsplan för Gislaveds tätort:

- Skapa mötesplatser och aktiviteter.
- Satsa på shopping.
- Utred möjligheterna att ändra uppfattningen om Trasten, oavsett om det behövs åtgärder i den fysiska miljön, i den sociala miljön eller i omgivningens uppfattningar av området
- Arbeta med åtgärder som minskar känslan av otrygghet i samhället och otrygga trafikmiljöer.
- Lekplatser och skogsområden är viktiga för 10-åringarna men behöver underhållas så det inte blir för mörkt eller skräpigt. Bland annat förfallna hus skrämmer.

Flera av de kvalitéer och brister som kommit fram i det internationella GUIC-projektet återfinns i sammanställningen av enkätsvaren från Gislaved. En kvalitet är rörelsefrihet som ges till uttryck bland annat i att flera av de svarande tycker att det är nära till allt. Avsaknad av kollektivtrafik och otrygghet både i tätortsmiljön och trafikmiljön begränsar dock ungdomarnas rörelsefrihet. Av de gator som flest tillfrågade använder saknar Regeringsgatan, Nygatan och Åbjörnsgratan G/C-väg. Eftersom ungdomar går och cyklar mycket och trafiken är en stor riskfaktor så är det viktigt med trafiksäkra miljöer där barn och ungdomar vistas.

En kvalitet som många ungdomar håller fram är aktivitetsmöjligheterna. Samtidigt anger flera av de svarande att de skulle vilja öka antalet aktivitetsmöjligheter och mötesplatser för ungdomar. Det allra flest efterfrågar är större shoppingmöjligheter. Ungdomarna efterfrågar även andra interaktionsplatser (platser där de kan möta vuxenvärlden och ”visa upp sig”), så som caféer. De efterfrågar även fler reträttplatser (platser där ungdomarna får ta eget ansvar och själva har kontroll) främst i form av fler fritidsgårdar.

Bland de områden som ungdomarna har angett

att de inte gillar återfinns bostadsområdena Henja och framförallt Trasten. Både svarande boende i Trasten och boende på andra ställen har angett att de inte gillar Trasten. Ett mindre antal har även markerat ut att de gillar Trasten. Huruvida Trasten upplevs som negativt på grund av något i den fysiska utformningen av bostadsområdena, i upplevelsen av dem eller i den allmänna bild som ges bland annat i massmedia, framgår inte av svaren. Antagligen är detta olika för olika ungdomar.

Minskad bostadssegregation eller rivning av Trasten är de åtgärder som ungdomarna själva har föreslagit. Oavsett vad som är anledningen till att ett så stort flertal ogillar Trasten så påverkar det de ungdomar som själva bor på Trasten, eftersom ens identitet påverkas av både den egna uppfattningen om det bostadsområde där man bor och omgivningens uppfattning om bostadsområdet.

Bostadsområdet Trasten

Fördjupad översiktsplan för Gislaved
Samrådsupplaga november 2008